

De Digitale Kokerjuffer

Jaargang 6, Nummer 11: juli 2010

Digitale nieuwsbrief van de EIS werkgroep Trichoptera

Leersum/Gent/Amsterdam, juli 2010

Deze nieuwsbrief is bedoeld om geïnteresseerden in kokerjuffers of schietmotten op de hoogte te brengen van recente ontwikkelingen over Trichoptera.

Onder deze nieuwsbrief staan nu drie namen. Naast die van Bert zijn dat die van Koen en David. Zoals een aantal mensen zal weten, is Bert helaas getroffen door een bijzonder ernstige ziekte, die zijn kokerjuffer-activiteiten beëindigt.

Koen en David zullen zich inspannen om een aantal activiteiten die Bert heeft ondernomen voort te zetten. Eén daarvan is het voornemen om deze nieuwsbrief voort te zetten. Daarmee wordt het werkgebied van deze nieuwsbrief meteen ook uitgebreid met België, waardoor ook de naam 'De Nederlandse Kokerjuffer' is aangepast, nu tot 'De Digitale Kokerjuffer'. Daarnaast zijn we tolerant met betrekking tot nieuws over steenvliegen en haften (oftewel 'EPT').

Bijdragen met nieuwtjes over kokerjuffers of schietmotten kunnen daarom voortaan gestuurd worden aan Koen of David. Dat geldt ook voor foto's van deze mooie dieren. Ook materiaal kan worden toegestuurd - graag eerst even een mailtje.

Andere activiteiten, die wij willen voortzetten betreffen het vervaardigen van een tabel voor de volwassen dieren voor de Benelux. Hiervoor heeft Bert al een begin gemaakt. Daarnaast genieten ook larven, poppen en exuviae onze belangstelling. Verder willen we werken aan het gegevensbestand van de Trichoptera.

Hartelijk groet,
Bert, Koen en David

Adressen:

Koen.Lock@UGent.be of david.tempelman@grontmij.nl

Foto 1 Het voorlijf van de pop van de kokerjuffer *Philopotamus montanus*, verzameld door Bert Higler op 7 april 1961 in de Warche bij Robertville (B.) (collectie Bert Higler, foto David).

Foto 2 De schietmot *Agraylea sexmaculata*, mannetje. Gevangen op licht in Lexmond (NL), 26 juli 2009 (collectie Bert Higler, foto David).

Oude nummers van “De Nederlandse Kokerjuffer” zijn bij David aan te vragen.

Haften, steenvliegen en kokerjuffers in België

Koen Lock

Universiteit Gent, Laboratorium voor Milieutoxicologie en Aquatische Ecologie
J. Plateastraat 22, B-9000 Gent (Koen.Lock@UGent.be)

Van de in België voorkomende steenvliegen heb ik ondertussen reeds een vrij goed beeld: 52 soorten werden waargenomen in België, voor 14 soorten heb ik echter geen recente waarnemingen (Lock *et al.*, 2010a). Vier soorten konden aan de Belgische fauna worden toegevoegd. In Vlaanderen werden echter slechts 16 soorten waargenomen, waarvan er drie vermoedelijk zijn uitgestorven (Lock & Goethals, 2008; met verspreidingskaartjes).

Ook voor de haften heb ik al een vrij goed beeld. In Vlaanderen werden 32 soorten waargenomen, waarvan er zes vermoedelijk zijn uitgestorven (Lock & Goethals, in voorbereiding; met verspreidingskaartjes). In gans België werden 64 soorten waargenomen, waarvan ik er recent nog 56 heb teruggevonden en daarnaast zijn er vier soorten waarvan ik hoop dat ik ze deze zomer nog kan terugvinden (Lock & Goethals, in voorbereiding). Minstens 8 soorten konden aan de Belgische fauna worden toegevoegd, heel wat andere soorten zullen echter worden geschrapt wegens een verkeerde determinatie of vanwege het ontbreken van bewijsmateriaal.

Van de kokerjuffers heb ik nog niet al het collectiemateriaal kunnen bekijken, maar toch begin ik al een vrij goed idee te krijgen van de voorkomende soorten. In Vlaanderen heb ik recente waarnemingen voor iets meer dan 100 soorten. Een aantal soorten is vermoedelijk uitgestorven zoals *Ceraclea annulicornis*, *Cheumatopsyche lepida*, *Hydropsyche exocellata*, *Oligostomis reticulata*, *Philopotamus montanus* and *Psychomyia pusilla*. Volgende soorten hoop ik nog te kunnen terugvinden: *Adicella reducta*, *Anabolia brevipennis*, *Ernodes articularis*, *Holocentropus dubius*, *Hydropsyche bulgaromanorum*, *Hydroptila pulchricollis*, *Limnephilus centralis*, *L. decipiens*, *L. fuscicornis*, *L. ignavus*, *L. luridus*, *L. nigriceps*, *L. politus*, *L. subcentralis*, *L. vittatus*, *Molannodes tinctus* en *Tricholeiochiton fagesii*. De meeste van deze soorten zijn vooral te vinden in stilstaand water. Omdat de Vlaamse Milieumaatschappij vooral stromend water bemonstert, zijn stilstaande wateren immers onderbemonsterd. In het bijzonder in vennen en laagveengebieden zijn nog bijzondere soorten te verwachten. Materiaal van lichtvangsten in deze terreinen is dus uiterst welkom. Daarnaast zijn er ongetwijfeld nog een aantal soorten te verwachten die nog niet eerder werden waargenomen in Vlaanderen.

In gans België werden ongeveer 210 soorten kokerjuffers waargenomen. Van iets meer dan 150 soorten heb ik al recente waarnemingen, maar daar komen nog wekelijks soorten bij. Vijf soorten konden reeds aan de Belgische fauna worden toegevoegd.

Limnephilus binotatus

Deze soort werd voor het eerst waargenomen door Guido De Prins tijdens het vangen van nachtvlinders op licht. Een mannetje werd gevangen op 5/5/2008 en nog eens twee mannetjes werden gevangen op 27/5/2008 in het natuurreservaat Bospolder-Ekers Moeras in Ekeren (Lock *et al.*, 2010b). Dit jaar werden ook foto's van deze soort gepost op www.waarnemingen.be: Leo Janssen vond de soort in de Hobokense Polders op 30/4/2010 en Pieter Cox in 't Plat te Overpelt op 27/6/2010.

Tinodes dives

Eén mannetje werd waargenomen langs Rau de Rabais in Ethe op 25/6/2009 (Lock & Goethals, 2010).

Synagapetus dubitans

Eén mannetje en twee vrouwtjes werden waargenomen langs de Rau de Rabais in Ethe op 25/6/2009 en één vrouwtje werd gevonden langs de Rau de Radru in Lamorteau op 16/7/2009 (Lock & Goethals, 2010).

Hydroptila occulta

Eén mannetje werd gevonden in het collectiemateriaal van het KBIN. De soort werd verzameld in de Burnot te Rivière op 18/8/1917.

Hydropsyche incognita

Deze recent beschreven soort blijkt niet zeldzaam te zijn in de grote rivieren in de Ardennen en werd ondermeer waargenomen in de Ourthe, de Lomme, de Lesse, de Our, de Semois en de Amblève.

Ingezamelde kokerjuffers uit België, zowel larven als adulten, blijven uiteraard zeer welkom. Foto's kunnen gepost worden op www.waarnemingen.be, maar veel soorten zijn helaas niet te determineren op basis van een foto.

Literatuur

- Lock, K., Goethals, P.L.M. (2008). Distribution and ecology of the stoneflies (Plecoptera) of Flanders (Belgium). *Annales de Limnologie - International Journal of Limnology* **44**, 203-213.
- Lock, K., Goethals, P.L.M. (2010). *Tinodes dives* (Pictet 1834) and *Synagapetus dubitans* McLachlan 1879 : two caddisflies (Trichoptera) new for Belgium. *Bulletin de la Société Royale Belge d'Entomologie* **146**, 30-32.
- Lock, K., Vanden Bossche, J.-P., Goethals, P.L.M. (2010a). Checklist of the Belgian stoneflies (Plecoptera). *Bulletin de la Société Royale Belge d'Entomologie* **146**, in press.
- Lock, K., De Prins, G., Goethals, P.L.M. (2010b). First record of *Limnephilus binotatus* Curtis 1834 in Belgium (Trichoptera Limnephilidae). *Phegea* **38**, in press.
- Lock, K., Goethals, P.L.M. (in voorbereiding). Distribution and ecology of the mayflies (Ephemeroptera) of Flanders (Belgium). *Annales de Limnologie - International Journal of Limnology*.
- Lock, K., Goethals, P.L.M. (in voorbereiding). Checklist of the Belgian mayflies (Ephemeroptera). *Bulletin de la Société Royale Belge d'Entomologie*.
-